

Innst. S. nr. 59

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument nr. 8:1 (2007-2008)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Trond Helleland, Martin Engeset og Kari Lise Holmberg om å ta vannveiene inn i Nasjonal transportplan

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I representantforslaget fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en langsiktig forvaltningsplan for vannveiene som tas inn som en integrert del av Nasjonal transportplan."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Karita Bekkemellem, Eirin Falset, Irene Johansen, Synnøve Brenden Klemetrud, Tor-Arne Strøm og Truls Wickholm, fra Fremskrittspartiet, Bård Hoksrud, lederen Per Sandberg og Arne Sortevik, fra Høyre, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Kristelig Folkeparti, Jan Sahl, fra Senterpartiet, Ragnhild Aarflot Kalland, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til vedlagte uttalelse av 6. november 2007 fra Samferdselsdepartementet ved statsråden i saken.

Komiteen viser videre til representantforslaget hvor forslagsstillerne peker på at vannvegene burde være en naturlig del av Nasjonal transportplan for å sikre en stabil og langsiktig forvaltning av disse.

Komiteen viser til at Telemark fylkeskommune overtok eierskapet til Telemarkskanalen fra Olje- og

energidepartementet i 1990, og at det på samme tid ble inngått en driftsavtale med Statens vegvesen som opphørte 1. januar 2003. Komiteen viser til at driften i dag er organisert i fylkeskommunenes egen driftsavdeling. Komiteen viser til at rundt 40 000 reisende i dag benytter seg av tilbudet, men at Telemarkskanalen likevel har et stort etterslep på 60 mill. kroner til vedlikehold. Komiteen viser til at også Haldenkanalen har hatt økonomiske vanskeligheter med å få til en langsiktig forvaltningsplan, noe som kan skyldes uforutsigbar finansiering av vedlikehold.

Komiteen viser til statsrådets svarbrev der det går fram at det er eierne som har ansvaret for kanalene, og at Telemarkskanalen i dag eies av Telemark fylkeskommune, mens Haldenkanalen eies av Østfold fylkeskommune, samt kommunene Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden. Komiteen viser videre til statsrådets svar der det går fram at tiltak som gjelder investering, vedlikehold og drift av kanalanlegg, og drift av trafikk på slike, faller utenfor Samferdselsdepartementets budsjett. Komiteen viser til at statsråden derfor ikke ser grunn til å ta vannveger inn i Nasjonal transportplan.

Komiteen vil peke på Telemarkskanalen og Haldenkanalen som kultur- og reiselivsattraksjoner. Komiteen mener vannvegene må bevares både som kulturminner, turisttilbud og også som transportåre der det er behov for det. Komiteen peker på at forutsigbare rammevilkår ofte er avgjørende for bevaring og utvikling av kulturminner og turisttilbud.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at det fra Telemarkskanalen og Haldenkanalen er uttrykt sterk bekymring for kanalenes finansielle situasjon. Forholdet er spesielt krevende med tanke på kanalenes finansielle mulighet til å gjennomføre pålegg i henhold til gjeldende lovverk knyttet til vassdragsregulering og flomsikring.

Flertallet vil peke på at kanalanleggene Telemarkskanalen og Haldenkanalen har viktige funksjoner i forbindelse med dam- og flomsikring. Begge kanalene representerer i tillegg viktige kulturminner og er attraktive turistmål. Kanalene har også stor historisk betydning som transportårer. Telemarkskanalen er eiet av Telemark fylkeskommune i samarbeid med 6 kanal-kommuner, mens Haldenkanalen eies av Østfold fylkeskommune sammen med 4 kommuner og noen private aktører. Eierstrukturen utgjør hovedbasisen for finansiering supplert med noen inntekter fra et sesongbetont reiseliv.

Flertallet er kjent med at kanalene har hatt store utfordringer etter at regjeringen Bondevik II valgte å si opp driftsavtalen med Statens vegvesen i 2003. Det er forbundet med store kostnader å vedlikeholde så store, og til dels kompliserte, tekniske anlegg som kanalene representerer. Det er derfor en stor utfordring å sikre anleggene i forhold til sikkerhet, samt ivaretagelse av kanalene som viktige nasjonale kulturskatter. Flertallet viser til statsrådens svarbrev der det pekes på at tiltak som gjelder investering, vedlikehold og drift av kanalanlegg, og drift av trafikk på slike, faller utenfor Samferdselsdepartementets budsjett, og at statsråden ikke ser grunn til å ta vannveiene inn i NTP. Samtidig pekes det på mulighetene for å søke om midler over andre budsjett til dette.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, foreslår at representantforslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at denne typen kulturminner på statlig hold også kan berøre Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet, ved deres underliggende etater og virksomheter. Disse medlemmer mener imidlertid at staten har et overordnet ansvar for bevaring og utvikling av vannvegene, og at det derfor er behov for en langsiktig forvaltningsplan på området.

Disse medlemmer ber om at en forvaltningsplan for vannvegene utarbeides på en slik måte at den kan tas inn som en integrert del av Nasjonal transportplan, og vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en langsiktig forvaltningsplan for vannvegene som tas inn som en integrert del av Nasjonal transportplan."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg svarbrev fra Samferdselsdepartementet datert 6. november 2007 der forslaget er vurdert. Disse medlemmer deler oppfatningen av at de to omtalte vannveiene har minimal betydning som transportårer, og at de statlige interessene knyttet til turisme og kulturminner må ivaretas av andre departement.

Disse medlemmer legger også til grunn at de beredskapsmessige forhold knyttet til vannføring og flom også skal ivaretas av annen offentlig myndighet. Disse medlemmer er enige med forslagsstillerne i at Haldenvassdraget og Telemarkskanalen har blitt behandlet stemoderlig. Disse medlemmer mener imidlertid at det å bare overføre vannveiene til Nasjonal transportplan, ikke vil bidra til at vassdragene vil få tilført mer midler. Dette fordi de store behovene som allerede er innenfor samferdselssektoren, sannsynligvis kun vil bety at vannveienes kamp for mer midler bare vil bli enda vanskeligere. Disse medlemmer vil også peke på at eierne av de omtalte vannveiene ikke synes å ha et avklart og felles syn på at vannveiene eventuelt skal inn i Nasjonal transportplan.

Disse medlemmer mener det er viktig å få avklart hvilket departement og hvilken etat som skal ha det overordnede og økonomiske ansvaret for å sikre beredskapen og sikkerheten for Haldenvassdraget og Telemarkskanalen.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det avklares hvilket departement og hvilken etat som skal ha det overordnede og økonomiske ansvaret for å sikre beredskapen og sikkerheten i Haldenvassdraget og Telemarkskanalen."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en langsiktig forvaltningsplan for vannvegene som tas inn som en integrert del av Nasjonal transportplan.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det avklares hvilket departement og hvilken etat som skal ha det overordnede og økonomiske ansvaret for å sikre beredskapen og sikkerheten i Haldenvassdraget og Telemarkskanalen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:1 (2007-2008) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Trond Hel-
leland, Martin Engeset og Kari Lise Holmberg om å ta vannveiene inn i Nasjonal transportplan – vedlegges pro-
tokollen.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 29. november 2007

Per Sandberg
leder

Jan Sahl
ordfører

Vedlegg

Brev fra Samferdselsdepartementet v/statsråden til transport- og kommunikasjonskomiteen, datert 6. november 2007

Representantforslag nr. 1 (2007-2008) fra repr. Øyvind Halleraker, Trond Helleland, Martin Engeset og Kari Lise Holmberg om å ta vannvegene inn i Nasjonal transportplan (Dokument 8:1(2007-2008))

Jeg viser til brev av 23. oktober d.å. om ovennevnte.

La meg først slå fast at eierne har økonomisk ansvar for kanalene. Telemarkskanalen eies av Telemark fylkeskommune, mens Haldenkanalen eies av Østfold fylkeskommune og kommunene Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden.

De to vannveiene har minimal betydning som transportårer, bortsett fra turisttrafikk. Kanalene har hovedsakelig interesse på to måter:

- Som turisttilbud
- Som kulturminner

Næringen *turisme* er på statlig nivå underlagt Nærings- og handelsdepartementet.

Spørsmål om denne type *kulturminner* kan på statlig hold berøre Miljøverndepartementet og Olje- og ener-

gidepartementet, ved deres underliggende etater og virksomheter. Således har MD i svarbrev av 19. september d.å. til Haldenvassdragets Kanalselskap opplyst at det kan søkes om midler hos Riksantikvaren, Kulturminnefondet eller fylkeskommunen til delfinansiering av opprustning. Fra OED har vi fått opplyst at det er en liten mulighet for at et slikt prosjekt kan støttes innen den ramme Norges vassdrags- og energiverk har til museums- og kulturminnetiltak.

Samferdselsdepartementet finansierer over sitt budsjett statlige infrastrukturtiltak innen sektorene veg, jernbane og luftfart. Dessuten bevilges det over SDs budsjett midler til en del rutegående persontransport. Tiltak som gjelder investering, vedlikehold og drift av kanalanlegg, og drift av trafikk på slike, faller utenfor SDs budsjett.

Jeg ser etter dette ikke grunn til å ta vannveier inn i stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan. Jeg ser det heller ikke som Samferdselsdepartementets ansvar å ta initiativ til å få utarbeidet en forvaltningsplan for vannveiene.